

Nefndasvið Alþingis
Menntamálanefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 11. febrúar 2008

Grunnskólar 285. mál

Umsögn Alþýðusambands Íslands (ASÍ) um frumvarp til laga um grunnskóla. Lagt fyrir 135. löggjafarþing 2007-2008.

Alþýðusamband Íslands (ASÍ) vill í upphafi taka fram að það telur ýmislegt af þeim markmiðum og áherslum sem fram koma í frumvarpinu og athugasemdunum sem því fylgja jákvætt og horfa til framfara. Þetta á m.a. við um:

- Markmiðið um hlutverk gunnskólans og skólastarfið almennt.
- Markmiðið um að staðfesta þá meginreglu að skólastarfið sé gjaldfrjálst.
- Markmið 16. gr. um móttökuáætlun og stuðning við nemendur með annað móðurmál en íslensku.
- Markmið 17. gr. um rétt nemenda með sérþarfir.
- Marmið 33. gr. um tómstundastarf og lengda viðveru.
- Markmið 36., 37. og 38. gr. um mat á gæðum skólastarfs í grunnskólum.
- Markmið um stuðning við þróunar- og nýbreytnistarf í grunnskólum.

EKKI er ástæða til að fjölyrða um þessi markmið og áherslur enda er þeim gerð ágæt skil í frumvarpinu og athugasemdum með því.

Alþýðusamband Íslands gerir athugasemdir og tillögur við þrjá þætti sem varðar frumvarpið og efni þess:

1. Réttur nemenda til náms við hæfi og til námsráðgjafar

Í frumvarpinu er áhersla lögð á rétt nemenda „til kennslu við sitt hæfi í hvetjandi námsumhverfi“ sbr. 13. gr. Í frumvarpinu eða athugasemdum með því er hins vegar ekki gerð tilraun til að skýra nánar eða útfæra hvernig ná eigi þessum markmiðum.

Ljóst er að vandi er að útfæra slíkt í löggjöf með fullnægjandi hætti en það hefði mátt nálgast með umfjöllun og leiðbeiningum í athugasemendum með frumvarpinu.

Þá segir í 13. gr. að nemendur eigi „rétt á að njóta námsráðgjafar í grunnskóla og ráðgjafar um náms- og starfsval.“ Þá kemur fram í athugasemendum að ekki sé kveðið á um umfang náms- og starfsráðgjafar eða með hvaða hætti slík ráðgjöf er fyrir komið. Viðurkennt er að öflug og markviss námsráðgjöf strax á miðstigi og í eldri bekkjum grunnskóla er mikilvæg fyrir nemendur, þar sem miklu skiptir að þeir finni sér verkefni í náminu eftir áhuga og við hæfi. Í því ljósi er með ólíkindum að ekki skuli kveðið skýrar á um skyldur skólanna í þessum efnum, fyrirkomulag og gæði þeirrar þjónustu sem þeim ber að veita á þessu sviði.

Tillaga Alþýðusambands Íslands

Nýjum grunnskólalögum fylgi leiðbeiningar til sveitarfélaganna um það hvernig best verður tryggt að nemendur fái nám við hæfi hvers og eins.

Kveðið verði með skýrum hætti á um að grunnskólarnir skuli veita nemendum sínum námsráðgjöf við hæfi og af fagmennsku.

2. Starfsemi grunnskóla og möguleikar foreldra til að samræma atvinnuþátttöku og fjölskyldábyrgð

Á umliðnum árum hefur ítrekað komi fram af hálfu foreldra grunnskólabarna að það skorti á að starfsemi grunnskóla taki nægilegt mið að aðstæðum í samfélaginu og foreldra á vinnumarkaði. Nægir í því sambandi að benda á gagnrýni á lokun grunnskólanna á virkum dögum vegna „starfsdaga“ og „vetrarfrí“ með tilheyrandi óhagræði fyrir foreldrana og röskun fyrir börnin. Þá er sjaldnast ef nokkurn tímann samræmi á milli skóladagatala grunnskóla og leikskóla á sama svæði sem veldur foreldrum sem eiga börn á báðum skólastigum tvöföldum vanda.

Þar við bætist löng sumarlokun grunnskólans.

Tillaga Alþýðusambands Íslands

Lagt er til að dregið verði eins og kostur er úr röskun á þjónustu grunnskóla vegna skipulagninga og annarra verkefna með það að markmiði að þeir haldi úti þjónustu á sama tíma og í samræmi við það sem almennt gildir í samfélaginu. Þá verði sérstaklega hugað að samræmingu starfsemi grunnskóla og leikskóla, þ.m.t. varðandi það rof á þjónustu sem nauðsynlegt kann að vera.

3. Óásættanleg mismunun varðandi símenntun

Í 12. gr. frumvarpsins er fjallað um símenntun kennara og annars starfsfólks. Þar er í 1. málsgrein kveðið á um frumkvæði skólastjóra við að móta áætlun skólans um „*hvernig símenntun kennara og annars starfsfólks hans skuli hagað*“. Samkvæmt 2. málsgreininni verður hins vegar ekki annað skilið en að starfsfólk grunnskólans samanstandi eingöngu af skólastjórnendum og kennurum. Þar segir „*Kennrarar og skólastjórar grunnskóla skulu eiga kost á reglulegri símenntun í þeim tilgangi að efla starfshæfni sína. Þeir skulu einnig eiga kost á námsleyfum.*“ Í 3. málsgrein er síðan kveðið á um greiðslu sveitarfélaganna í sérstakan sjóð sem greiða skal laun kennara og skólastjóra vegna námsleyfa.

Hér er með öðrum orðum ekkert að finna um skyldur sveitarfélaganna eða réttindi og mikilvægi þess að annað starfsfólk grunnskólanna skuli eigi kost á símenntun eða námsleyfum til að „*ebla starfshæfni sína*“.

Sérstaklega er alvarlegt að ekki er gerð tilraun til að koma til móts við menntunarþörf skólaliða og stuðningsfulltrúa, sem gegna mikilvægu hlutverki í faglegri starfsemi grunnskólanna.

Afstaða í frumvarpinu til símenntunar annarra starfsmanna grunnskólanna en skólastjóra og kennara felur í sér óásættanlega mismunun og forneskju í hugsun.

Tillaga Alþýðusambands Íslands

Lagt er til að 12. gr. frumvarpsins verði breytt þannig að hún feli ekki í sér neina mismunun gagnvart starfsfólk grunnskólanna.

Í því sambandi leggur Alþýðusamband Íslands ríka áherslu á að áfram verði unnið að því að þróa fagmenntun fyrir starfsmenn grunnskólanna sem ekki hafa kennaramenntun.

Virðingarfyllst,
F. h. Alþýðusambands Íslands

Finnbjörn A. Hermannsson,
Formaður menntanefndar ASÍ